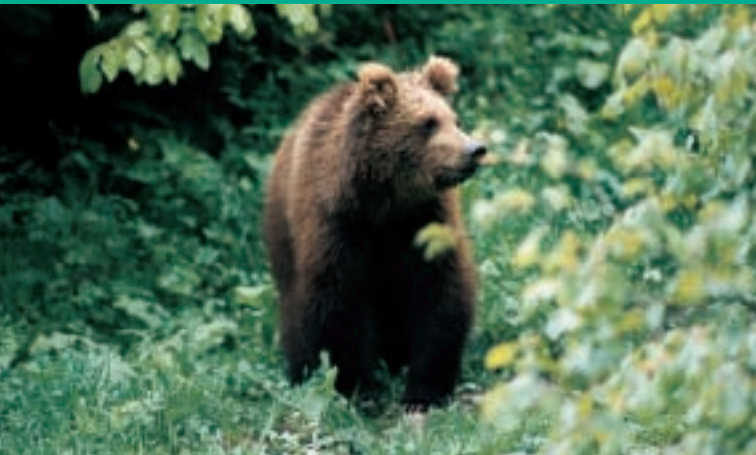

srečanja z medvedom

REPUBLIKA
SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

knjižici na pot

V današnjem času vračanja človeka na podeželje je védenje o medvedu dobrodošlo. Knjižica je namenjena poznavanju medveda, naši dragoceni divjadi in naravni vrednoti, ki nam jo je uspelo ohraniti s smotrnim upravljanjem.

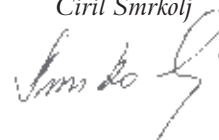
Medved je danes zaradi razvoja infrastrukture, urbanizacije prostora, razkroja gozdnih kompleksov ogrožena prostoživeča divja žival. Ne ogroža ga več lov z odstrelom, pač pa v vse večji meri posegi v okolje, ki mu ožijo življenjski prostor in poslabšujejo življenjske možnosti.

V Evropi medved danes uživa izredno pozornost in simpatije. Veliko sredstev in naporov je usmerjenih v ohranitev osamljenih ostankov populacij v Franciji, Italiji, na Norveškem, Švedskem, Finskem. V Avstriji in Franciji pa so v teku projekti za ponovne naselitve in dodajanje pri nas odlovljenih medvedov v območja nekdanje razširjenosti.

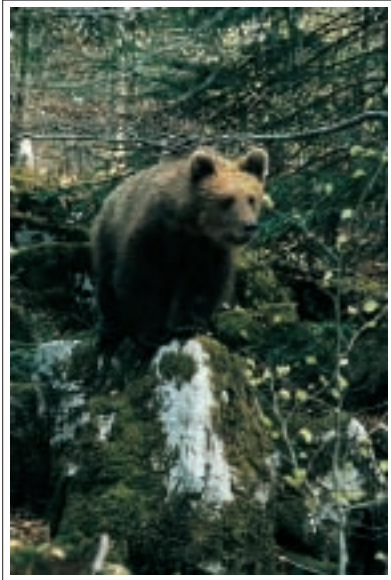
Zaradi tega moramo iskati sožitje med medvedom, dragocenim pripadnikom naše prvobitne narave - gozda, in človekom, prebivalcem tega prostora. Gospodarjenje s tem prostorom je sonaravno in naravno, tako da se to sožitje ohranja danes in bo ohranjeno za jutri. Danes se v tem prostoru srečujeta človek kot kmetovalec in obiskovalec gozda in medved.

Knjižica je dober priručnik kmetovalcu, pohodniku, lovcu, ljubitelju narave, da se bodo srečanja z medvedom za oba končala brez posledic.

Ciril Smrkolj

kaj moramo vedeti o medvedu

Medved je največja evropska zver. Potencialno sicer lahko resno ogrozi življenje človeka, vendar se to – če ga človek k napadu ne izzove – zgodi izredno redko. Večja je možnost biti zadet od strele kot napaden od medveda. Kljub temu je potrebno tudi to možnost upoštevati in ob srečanjih z medvedom ustrezno ravnati, da izključimo tudi tako majhno verjetnost napada.

Medved sicer ima zversko zobovje, ki pa že po videzu kaže, da je *vsejed, ki se preživlja tudi z rastlinstvom.* Kjer in ko ima na voljo dovolj za svojo prehrano ustreznih rastlin, dosega njihov delež v prehrani medveda tudi do 95 %. Poleg tega, da nabira različne plodove in semenje, se medved tudi pase na zeliščih, travah in deteljah. Iz tega, kako zelo ceni med, pa je v vseh slovanskih jezikih izpeljano celo njegovo ime – medjed.

Glavnina mesne hrane medveda so običajno žuželke in njihove ličinke, ki jih išče pod lubjem podrtega drevja, z razbijanjem in razkopavanjem trhljih štorov in mravljišč, ter pod kamenjem, ki ga spretno obrača. Seveda pa se medved tudi mesa toplokrvnih živali ne brani. Pospravi predvsem vsako mrhovino, ki jo s svojim izrednim vohom zazna in najde tudi na velike razdalje. Čeprav ima raje dobro uležano mrhovino, se loti tudi vseh živih živali, do katerih zlahka pride kot na primer do negodnih mladičev divjih živali ali do odrasle divjadi v visokem snegu, a tudi do nezavarovanih domačih živali, zlasti drobnice. Pri tem med posameznimi

medvedi ni bistvenih razlik, iz vseh namreč priložnost naredi tatu. Pač pa se nekateri medvedje, ko ugotovijo, kako zlahka pridejo do tega plena preživljanja z domačimi živalmi, privadijo in začno ta plen redno iskati. Ne glede na to, kako močno so izražena njegova mesojeda nagnjenja, pa noben medved v človeku ne vidi prehrani namenjenega plena in zato človeka nikoli namenoma ne zalezuje in lovi. Zato o ravnanju medveda pri srečanjih s človekom ne odloča njegova lakota, ampak predvsem občutek ogroženosti in presoja, kako se tej grožnji umakniti.

Medved ima človeka predvsem za nevarnega nasprotnika, kateremu se je najbolje na daleč izogniti. Medved - in tudi medvedka z mladiči - se človeku običajno hitro umakne samo, če pravočasno zazna njegovo bližanje. Zato so srečanja z medvedom redka tudi po območjih, kjer je razmeroma pogost.

Medved izredno dobro sliši in še bolje voha, pač pa dosti slabše vidi. Zato je medveda zelo težko presenetiti in se mu neopazno približati na krajšo razdaljo. To se lahko zgodi samo izjemoma, če se človek medvedu izredno tiho bliža iz smeri proti vetru, tako da ga medved ne more slišati in zavonjati. A tudi v najbolj ugodnih okoliščinah je mogoče od blizu presenetiti predvsem medveda, zatopljenega v razkopavanje štorov, obračanje kamnov in podobne načine iskanja hrane, ali medvedko, ko jo zamotijo mladiči in ji nekoliko popusti običajna čuječnost. Ravno ob bližnjih srečanjih z medvedom, še zlasti pa z vodečo medvedko, pa lahko postane izid srečanja v znatni meri odvisen tudi od ravnanja človeka.

Medved napade človeka samo, če se počuti skrajno ogroženega, medvedka pa tudi, če domneva, da človek ogroža njene mladiče. To pa pomeni, da se mora človek ob srečanju z medvedom in še zlasti z

medvedko, ki vodi mladiče, izogibati vsega, kar bi mu dajalo videz napadalca. Tak videz pa pri vseh živalih in ne samo pri medvedu lahko vzbudijo zlasti vse hitre in sunkovite kretnje in gibi. Zato je ob bližnjem srečanju z medvedom najbolje mirno obstati, potem pa se začeti počasi in mirno umikati. Hitro odskočiti in se podati v beg ni priporočljivo, ker utegne takšno ravnanje v medvedu sprožiti nagon zasledovanja - enako kot pri psu, ki se požene za bežečim in ga skuša popasti.

Medved napade takoj in brez zadržkov samo, če se mu človek tako tesno približa, da prekorači določeno razdaljo, ki ji pravimo kritična tolerančna razdalja. To je tista najmanjša razdalja, do katere vse obrambe sposobne divje živali - in medved je nedvomno med najspodobnejšimi - še trpijo bližanje resničnega ali domnevnega napadalca, ne da bi se pognale nadenj. Ko resnični ali domnevni napadalec prekorači mejo kritične tolerančne razdalje, se žival - v našem primeru medved - počuti tako skrajno ogroženo, da si ne upa več pred nevarnostjo zbežati, ampak vidi edino možno rešitev v obrambi z napadom. Enako ravna medvedka, če resnični ali domnevni napadalec prekorači kritično tolerančno razdaljo pri približevanju njenemu mladiču. Še posebno nevarno se je nepričakovano pojaviti med medvedko in njenim mladičem.

Kritična tolerančna razdalja ni pri vseh medvedih enaka. Odvisna je od podedovanih lastnosti in v toku življenja pridobljenih oziroma priučenih izkušenj posameznega osebka, zlasti od stopnje njegove agresivnosti. Tako kot ljudje in vse druge živali, so tudi medvedje med seboj različni; pri agresivnejših medvedih je kritična razdalja večja kot pri bolj umirjenih, ki ne napadejo niti, če jim človek pride malone na dotik blizu. Medvedke so v času, ko vodijo

mladiče, bistveno agresivnejše od samcev, a tudi pri njih je kritična tolerančna razdalja zelo različna glede na individualne podedovane in pridobljene lastnosti. Ob tem pa moramo pripomniti, da je tudi največjo kritično tolerančno razdaljo, zaradi ostrih čutov in čuječnosti medvedov mogoče samo izjemoma prekoračiti. Temu ustrezno so tudi neizzvani napadi medveda na človeka izjemno redki. Na podlagi tega, kar je o takšnih konfliktih pri nas doslej znanega, je mogoče z veliko verjetnostjo oceniti, da se v Sloveniji v poprečju pripeti nekaj manj kot en sam tak napad v desetih letih. A tudi tako redkim neizzvanim napadom medveda bi se bilo mogoče v celoti izogniti z vsaj približnim upoštevanjem ustreznega ravnanja. Zadostovalo bi že opozarjanje medveda na bližanje z glasno hojo in podobnimi načini.

Na čim večjo razdaljo medved in tudi medvedka z mladiči zaznata bližanje človeka, tem bolj zagotovo se bosta srečanju s človekom izognila s hitrim in tihim odhodom. V takšnih primerih človek niti ne ve, da je bil v bližini medveda. Če pa zaznata bližanje človeka šele, ko se je ta že močno približal kritični tolerančni razdalji, ga včasih - zelo izjemoma - medved, nekaj pogosteje pa medvedka z mladiči - skušata odvrniti od nadaljnjega približevanja s posebnim *zastaševalnim nastopom, ki mu pravimo navidezni, lažni ali strašilni napad*. Namen takega napada je resničnega ali domnevnega napadalca z grozečim nastopom tako prestrašiti, da se raje umakne, kot da bi nadaljeval z bližanjem oziroma "ogrožanjem". Ljudje, ki pripovedujejo, kako so nepoškodovani ušli napadu medveda oziroma vodeče medvedke, so doživeli takšen navidezni in ne dejanski napad. Pravemu napadu medveda namreč skoraj ni mogoče uiti - vsaj ne brez resnejših posledic.

Postavljanje medveda na zadnje noge še zdaleč ne pomeni, da bo medved napadel, kot je zmotno prepričanih veliko ljudi. Omenjeno je že bilo, da medved slabo vidi. Zato se, ko ga posvarita zvok in vonj o približevanju nečesa nenavadnega, vzpne - postavi na zadnje noge, da bi se ogledal in ugotovil, za kaj pravzaprav gre. Tako "postavlja možička" na zadnjih nogah tudi zajec in se v visoki travi vzpne tudi podlasica, da bi se razgledala po okolici, ne pa da bi kogarkoli napadla. Podobno se vzpet pokonci razgleduje tudi medved.

Na zadnje noge se vzpenja medved tudi med "navideznim" napadom, da bi naredil "večji" vtis na resničnega ali domnevnega sovražnika. Grozečo pokončno držo podkrepi z grozečim renčanjem in rjojenjem. Kljub grozečemu obnašanju pa medved iz navideznega ne bo prešel v pravi napad, če ga k temu dodatno ne izzove napačno ravnanje, ki ga medved dojame kot napadalnega.

Navidezne napade, zlasti medvedk, ki vodijo mladiče, še največkrat doživijo lovci, ko tiho v smeri proti vetru zalezujejo divjad po okoliših, kjer se najraje zadržuje. Nekatere izmed njih zapelje takšna priložnost k nedovoljenemu strelu na medvedko. Svoje protizakonito

ravnanje kasneje opravičujejo s silobranom pred napadajočim medvedom, ki naj bi jih življenjsko ogrožal. Sodniki, ki povečini žal ne vedo, kako dolga pot je od vzpenjanja v pokončno držo do dejanskega napada medveda, tak izgovor neredko upoštevajo in strelca oprostijo odgovornosti za storjeno protizakonito dejanje.

Dejansko pa si lovec šele s strelom resnično ogrozi življenje - če je navidezno napadajoči medved res obrnjen proti njemu in precej blizu. Tudi smrtno zadeti medved namreč le redko takoj pade in obleži. Veliko večja je verjetnost, da se bo nagonsko pognal v smeri, v katero je ob zadetku obrnjen - to je proti strelcu. Ker ranjeni medved napade vse, kar mu stoji na poti, bo po vsej verjetnosti v nekaj skokih pri strelcu in ga bo z ugrizi in šapami v zadnjih trenutkih življenja temeljito obdelal.

Večina lovcev dobro ve, kako strašen nasprotnik je ranjeni in smrtno zadeti medved. Zato zlepa ne tvegajo strela na proti njim obrnjenega medveda, še zlasti ne od blizu. Namesto od spredaj v prsih ima zato pretežna večina v "silobranu" streljanih medvedov oziroma medvedk vstopne rane krogel vsaj bočno (od strani), če že ne kar od zadaj v hrbtu... To dokazuje, da o "silobranu" ne more biti

kje v Sloveniji lahko srečamo medveda

Največ možnosti za srečanje je v visokokraških gozdovih dinarskega dela Slovenije in njihovem obrobju

Če vemo, da so pri nas živeči medvedje samo najbolj severozahodno pomaknjeni del enotne dinarske medvedje populacije, potem tudi vemo, da z največjo gostoto naseljujejo tisti del slovenskega ozemlja, na katerega se preko meje s Hrvaško širi Dinarsko gorstvo. Čeprav razmeroma redko, je zato še najbolj verjetna možnost srečanja z medvedom na gozdnatem prostoru, ki leži vzdolž slovensko-hrvaške meje med pogorjem Notranjskega Snežnika in Javornikov ter Nanosa in Hrušice na zahodu in severozahodu, avtocesto Logatec - Novo mesto na severu in cesto od Novega mesta do Črnomlja na vzhodu. Precej manjša verjetnost za srečanja je na obrobju tega prostora kot v Brkinih in okrog Slavnika, v Trnovskem gozdu in idrijskih gorah, v severnem delu Suhe krajine, na Gorjancih in v Beli krajini.

Čeprav so možnosti za srečanje neprimerno manjše, pa srečanj z medvedom v nobenem pretežno gozdnatem delu Slovenije ni mogoče povsem izključiti

Iz osrednjega dela svojega življenjskega prostora v Sloveniji medvedje že od nekdaj potujejo po prastarih stalnih stečinah v različne smeri. Ta potovanja medvedov so v zadnjem desetletju

postala posebno izrazita v severozahodni smeri proti Alpam. Tako odhajajo medvedje iz pogorja Hrušice in Nanosa preko Trnovskega gozda v dolino Soče in dalje preko Matajurja v Italijo ali vzdolž Soče proti severu v alpski svet na naši in italijanski strani meje. Medvedje odhajajo iz Hrušice tudi v smeri idrijskih gora in od tam v cerkljanske hribe in dalje v Porezen in Blegoš, zatem pa med Sorico in Železniki v Ratitovec in na Jelovico ter dalje preko Pokljuke in Mežaklje v gornjesavsko dolino in preko Karavank v Avstrijo.

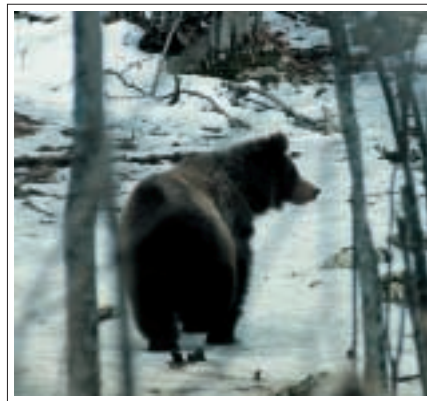
Nekaj manj pogosto kot nekoč potujejo medvedje iz Kočevske v Posavsko hribovje in preko Save na Menino in dalje na Raduho, Olševo in preko meje v Avstrijo. Pred leti je nekaj medvedov prišlo celo na Pohorje, kjer so se lepo ustalili - a so jih v tistih časih z izgovorom, da ogrožajo ljudi in živino, žal postrelili.

Seveda medvedje potujejo tudi v vse druge smeri, četudi veliko manj izrazito. Za približen vtis, na kako dolga potovanja se podajajo, naj omenimo, da so s telemetrijskim oddajnikom na Ljubljanskem vrhu opremljenega medveda sledili na njegovi poti preko Hrušice na Nanos

in ga zatem spremljali preko hrvaške meje do Učke nad Opatijo, kjer se je sled za njim izgubila.

Medveda lahko v Sloveniji srečamo v vsakem letnem času - torej tudi pozimi

Medved pozimi ne zapade v tako trdno zimsko spanje kot polh. Naši medvedje pozimi ne spijo niti tako trdno kot sibirski, ruski in skandinavski medvedje. Njihovo zimsko spanje

je bolj občasno pretrgan dremež. Zlasti v lepem suhem zimskem vremenu radi zapustijo zimski brlog - če ga sploh imajo, saj pri nas včasih medvedka poleže mladiče celo v januarju ali februarju kar v zavetju nizkih smrekovih vej na prostem. A tudi ob visokem snegu in hudem mrazu je mogoče videti pri nas medveda na pohodu in se z njim tudi srečati, zlasti če tudi v takšnem vremenu pride do obilne in dobre hrane, na primer do koruze na krmiščih za jelenjad.

kako ravnati, če...

kako ravnati, če ne želimo srečati medveda

Ker ima medved izredno razvit voh, se mu ni mogoče približati z vetrom, ker vedno že na daleč z nosom zazna vonj bližajočega se človeka in se umakne. Ker pa veter kvečjemu slučajno piha v smeri, po kateri hodimo, ostane za opozarjanje medveda, naj se umakne, najpogosteje na voljo samo zvok. Javljanje prihoda človeka z zvoki oziroma opozarjanje s hrupom medveda nič manj zanesljivo ne pripravi k umiku, kot če mu zračni tok prinese v nosnice naš vonj.

Ker ima medved izredno dobro razvit tudi sluh, naj torej tisti, ki medveda ne želi srečati, *glasno hodi*. To pomeni naj tako stopa, da mu pod podplati šumi listje, pokajo suhe vejice in škrta kamenje. Če od časa do časa še brcne kamen na poti, udari s palico po drevesnem deblu, glasno zakašlja ali si celo kaj zažvižga ali zapoje, je nedvomno storil vse potrebno, da pravočasno obvesti medveda o svojem prihodu. Vsak normalen medved in tudi medvedka z mladiči se bo takemu hrupu kar najhitreje umaknila, tako da je povzročitelj hrupa zagotovo ne bo srečal.

Opozarjanje medveda na prihod s kakršnim koli že hrupom je zlasti priporočljivo, če moramo

prečkati kraje, kjer se medved rad pogosto zadržuje, še posebno če so gosto obrasli z nepregledno goščo ali pa jih prečkamo ob slabi vidljivosti v mraku ali ponoči. V temi je poleg zvoka uspešen odganjalec medveda tudi močna baterijska svetilka, s katero je mogoče svetlobni snop usmeriti na večjo razdaljo.

kako ravnati, če pride do srečanja z medvedom

Naj pride do srečanja z medvedom ali z medvedko z mladiči, na večji ali manjši razdalji, v vsakem primeru je predvsem potrebno *ohraniti mir in jasen premislek*. Najbolje je v trenutku, ko se srečanja zavemo, nepremično obstati in premagati paniko, če se nas loteva. ***Zavesti se moramo, da imamo opravka z bitjem, ki ni napadalno, če se ne čuti ogroženo in mu zato z neprimernim ravnanjem ne smemo dati povoda za napad.*** Ob tem ko se zavemo, kako nenapadalen je medved, pa ni odveč tudi pomisliti, da imamo pred seboj silaka, ki lahko človeka raztrešči z enim samim udarcem s šapo, se lahko v skoku požene kar nekaj metrov daleč in teče s hitrostjo do 50 km na uro. Medved je torej kljub svojemu okornemu videzu vse prej kot počasen in neroden. Zato se ne zanašajmo, da lahko medvedu uidemo. Tudi najboljšega tekača lahko medved, samo če hoče, igraje ujame, tako po ravnem kakor po strmini navzgor ali navzdol. Vse to so dovolj tehtni razlogi, da se potrudimo ravnati tako, da medveda ne bi izzvali k napadu.

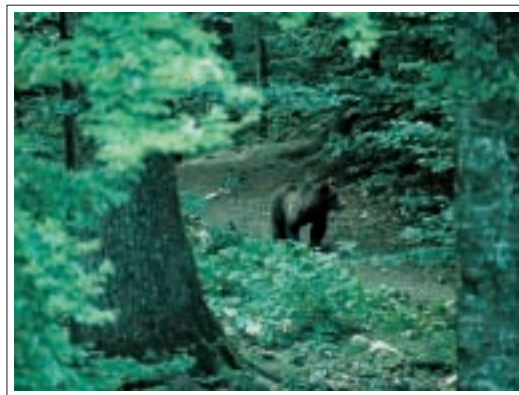
kako ravnati, če pride do srečanja z medvedom na daleč

Če medveda zagledamo na razdalji vsaj 30 ali več metrov, ni težko premagati panike in ostati miren, še posebno, če nas medved še ni opazil in se od nas oddaljuje. V takem primeru, ki ga sploh težko štejemo za pravo srečanje, je najbolje *tiho obstati na mestu* in pustiti medveda, da nemoteno nadaljuje svojo pot. Šele ko smo prepričani, da se je medved dovolj oddaljil, lahko odidemo – seveda po možnosti v nasprotni smeri od tiste, v katero je šel medved. Če to ni mogoče, počakajmo, da se medved čim bolj oddalji, nato pa pot za njim previdno in počasi čim bolj hrupno nadaljujemo.

Nikoli tiho ne zasledujmo medveda in še zlasti ne medvedke z mladiči, četudi od daleč. Če medved in še zlasti medvedka z mladiči zazna vztrajnega zasledovalca, se lahko počuti ogrožena in zelo nepredvidljivo reagira.

Nekaj težje je ohraniti mirno kri in trezen premislek, če je tudi bolj oddaljen medved obrnjen proti nam in se nam morda dokaj naglo približuje. A tudi v tem primeru je potrebno *mirno obstati* in takoj – dokler je razdalja med nami in medvedom še znatna – *opozoriti medveda* na našo prisotnost z glasnim vzklikom ali drugačnim zvočnim znakom, ki naj ga medved zagotovo sliši. Po tem opozorilu se bo medved ustavil, morda vzel na zadnje tace in oprezal, a končno se bo umaknil. Vsaj v pretežnem številu primerov se bo po takšnem opozorilu umaknila tudi medvedka z mladiči. Samo izjemoma se medvedke v strahu, da jim majhni mladiči na begu ne bodo mogli dovolj hitro slediti, rohneč zapodijo v smeri, od koder prihaja opozorilo, a se ne oddaljijo preveč od

mladičev in se hitro vračajo k njim, da bi jih usmerile k umiku. V takšnem primeru se je umestno, v času, ko je medvedka na poti k mladičem in pri njih, postopno počasi umikati in znova mirno obstati, ko se obrne proti nam. Običajno se medvedka, če ji le nismo preblizu, že po enem svarilnem nastopu z mladiči vred umakne.

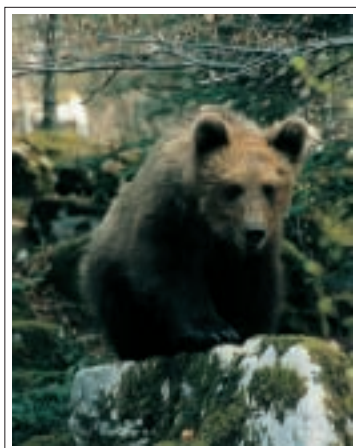
kako ravnati, če pride do srečanja z medvedom na blizu

Kako nujno je mirno obstati in ohraniti trezen premislek, je brez dvoma lažje govoriti, kakor vse to v resnici storiti, ko se nepričakovano znajdemo pred medvedom, od katerega nas deli samo nekaj metrov praznega prostora. Vendar je mirno in preišljeno ravnanje toliko bolj nujno, kolikor smo ob srečanju bližje medvedu. Končno pa tudi to ni tako težko, če so nam dobro znane lastnosti medveda. Predvsem, da ni krvoločna zver, ki bi samo čakala na priložnost, da nas napade. Ravno nasprotno, moramo se zavedati, da je pred nami bitje, ki je ob srečanju najmanj toliko, če ne še bolj

prestrašeno kot človek. Zato se *izogibajmo vsakega giba, ki bi utegnil medveda še bolj prestrašiti*, saj ga ravno skrajni strah za življenje lahko požene v napad.

kako ravnati, če pride do srečanja s posameznim medvedom ali medvedko

Običajno se tudi najbolj tesna srečanja s posameznim medvedom tega ali onega spola, zelo naglo razpletejo. Še preden se človek dobro zave, medveda pred njim ni več. Medved jo je namreč v grozi zaradi bližnjega srečanja s svojim najhujšim sovražnikom - človekom, jadrno pobrisal. Včasih medved ob takem srečanju v grozi zarjove, prestrašenemu človeku pa na mestu srečanja pusti vsebino svojega črevesja, ki dokazuje, kako ga je dogodek prestrašil. Zlobni jeziki natolcujejo, da se neredko tudi prebavila človeškega udeleženca ob takšnih srečanjih odzovejo na podoben način kot medvedova - za kar pa medved seveda ne more biti odgovoren.

Izredno redki so primeri, da se posamezni medved, četudi opozorjen na bližanje človeka, noče z umikom izogniti bližnjemu srečanju. To se zgodi zlasti takrat, ko prihod človeka preseneti medveda, ki se je začel gostiti s pravkar najdeno mrhovino ali pravkar pridobljenim plenom. V takšnih primerih medved izjemoma ni pripravljen odstopiti pravkar pridobljene hrane prihajajočemu vsiljivcu in se odloči braniti svojo gostijo. Medved svojo odločitev vsiljivcu sporoča z grozečim renčanjem, med katerim popada in glasno drobi debelejšje kosti svojega plena. Najbrž ni potrebno posebej poudarjati, kako priporočljivo se je v takih primerih, sicer *mirno, a kolikor mogoče hitro umakniti* v skladu z načelom, da pametnejši odneha.

kako ravnati, če pride do srečanja z osamljenim "zapuščeni" mladim medvedkom

Ravno tako mirno, a kolikor mogoče hitro, se je priporočljivo *umakniti v smeri, iz katere smo prišli, če naletimo na osamljenega mladega medvedka*. Naj bo živalica še tako ljubka in naj kaže še tako izgubljen in zapuščen videz in naj se tudi še tako milo in tožeče oglašča - se ji nikar ne približujmo in je nikar ne skušajmo prijeti! Medvedkova mati se kaj lahko mudi v bližini in se utegne vsak hip pojaviti na prizorišču. Že bližanje njenemu mladiču bo dovela kot ogrožanje svojega zaroda, kaj šele, če kogarkoli zaloti, da lovi ali celo drži njenega mladiča. Tudi najmirnejša in najbolj dobrodušna medvedka bo v takem primeru brez opozarjanja in odlašanja takoj napadla. V obrambi svojih mladičev pa medvedka ne pozna milosti in posledice njenega napada so lahko grozljive.

Medvedke z več mladiči neredko katerega izmed njih tudi izgubijo. Zlasti če jih nenadno vznemirjenje prisili k hitremu odhodu, se zadovoljijo s tem, da jim sledi tudi samo eden od mladičev, medtem ko drugi ostane zapuščen. Zato najdbe zapuščenih medvedkov niso redke. Kljub temu pa ob srečanjih z osamljenim medvedkom ne kaže preverjati, ali je zapuščen. V nepreglednem gozdnem okolju namreč ni mogoče ugotoviti, ali je njegova mati kje v bližini, zato pomeni bližanje mlademu medvedku najmanj tveganje hudih poškodb, če ne celo življenja. Pač pa je potrebno o "zapuščenem" medvedku takoj *obvestiti pristojni Zavod za gozdove ali lovsko organizacijo*, ki potem ugotovita, kaj se z njim v resnici dogaja.

kako ravnati, če pride do srečanja z medvedko, ki vodi enega ali več mladičev

Bližnja srečanja z medvedko, ki vodi nedorasle mladiče, so ravno zaradi njene pripravljenosti braniti svoj zarod tudi za ceno lastnega življenja, včasih zelo neprijetna in tudi nevarna. Pravzaprav *so srečanja z medvedkami, ki vodijo mladiče, izmed vseh srečanj z medvedi med potencialno najnevarnejšimi*.

Kljub temu ob srečanju ni razloga za paniko, pač pa se moramo takrat zavedati, kako je njihov izid odvisen tudi od našega ravnanja.

Zlasti če pridemo medvedki tako blizu, da se počuti huje ogrožena in začne uprizarjati navidezne napade, s katerimi odganja vsiljivca, ni ravno lahko obstati in se samo postopoma mirno umikati. Precej samoobvladovanja in trdnih živcev je potrebnih za negibno prenašanje bližanja rohneče in renčeče medvedke na nekaj metrov razdalje. Stati iz oči v oči z medvedko, ki divje renči in razkazuje mogočno zobovje, se od časa do časa vzpne na zadnje tace, s sprednjimi pa zamahuje, da se vidijo razkrceni dolgi kremplji, prav zagotovo ni prijetno. A vendar medvedka ne bo resnično napadla, če je dodatno ne vznemirimo z naglo kretnjo. Kmalu se bo obrnila k mladičem in jih začela priganjati k hitrejšemu odhodu. Takrat je čas za pazljivo umikanje. Pri tem je potrebno dobro pogledati, če ni morda kateri izmed mladičev zašel v smer našega umika. Umikanje proti kateremu izmed mladičev, bi medvedka lahko dojela kot ogrožanje medvedka in se odzvala z napadom.

Mladi medvedki, ki še ne poznajo strahu pred človekom, utegnejo srečanje z medvedjo družino dodatno otežiti. Zgodi se, da razigrani

preslišijo svarilna opozorila matere in jo v otroški radovednosti uberejo naravnost proti prihajajočemu. V takem primeru ne kaže čakati, da se nam tesno približajo, ker bi to lahko vznemirilo medvedko. Ni drugega izhoda kot se od mladičev čim hitreje umikati, ne glede na to, kam je trenutno usmerjena pozornost medvedke.

Kot že rečeno pa so bližnja srečanja z medvedko že zaradi njene čuječnosti zelo redka. In še izmed teh redkih srečanj se jih pretežna večina razplete z enostavnim umikom medvedje družine brez strašilnih oziroma grozilnih nastopov medvedke. Ne glede na to pa je dobro vedeti, kako ravnati, če do nastopa medvedke vendarle pride. Ravno v takih primerih smo namreč najbližje robu medvedje potrpežljivosti, ki je z napačnim ravnanjem ne smemo prekoračiti.

in kaj storiti, če medved dejansko napade?

Če se lovec poda po sledi za obstreljenim oziroma drugače ranjenim medvedom, mora biti vsak trenutek zasledovanja pripravljen na napad. Zato se naj nihče, ki mu je do življenja, ne podaja na takšno zasledovanje brez zanesljivega spremljevalca in še zlasti ne brez dobrega in v tem delu preizkušene psa. *Zasledovanje ranjenega medveda je zavestno tveganje* in namensko izzivanje medveda k napadu, ki naj se ga loteva samo tisti, ki dobro ve, kako mu je ravnati in je takega ravnanja tudi sposoben oziroma je zanj ustrezno opremljen in dovolj izkušen. Zato tu ne bomo govorili o ravnanju pri namenskem izzivanju medveda k napadu z zasledovanjem, ampak o nenamenoma izzvanem napadu, do katerega lahko pride, če se medvedu, še zlasti pa medvedki z mladiči, ponevedoma približamo preko meje njune kritične tolerančne razdalje.

Pravzaprav je za primere, ko medved že napade, skoraj odveč dajati kakršne koli napotke za ravnanje. Odveč zato, ker je napad vedno tako nenaden in bliskovit, da napadeni sploh nima časa pomisliti, kako naj ravna. Običajno človeka, ki je nehote in nevede prekoračil kritično tolerančno razdaljo, največkrat medvedke z mladiči, podre na tla udarec s šapo, še preden se zave, da ima opravka z medvedom. Učinek prvega udarca in nadaljnega poteka napada pa je odvisen od mnogih okoliščin in tudi od agresivnosti živali, ki je napadla in zelo malo ali nič od ravnanja napadenega.

Medved in tudi medvedka z mladiči se včasih zadovoljita že s tem, da resničnega ali domnevnega nasprotnika s prvim udarcem spravita s poti in se takoj zatem umakneta.

Ta prvi in edini udarec pa je lahko od primera do primera drugačen. Od mnogih okoliščin je odvisno ali ta udarec prihajajočega samo podre in mu, razen raztrgane obleke in morda opraskane kože, ne pusti hujših posledic, ali pa mu prizadene hudo poškodbo in včasih celo usmrti.

Pogosto pa se napadajoči medved oziroma najpogosteje medvedka z mladiči ne zadovolji samo s prvim udarcem, s katerim položi nasprotnika. Nasprotnika se loti še na tleh z zobmi in šapami. A tudi takšni napadi med seboj niso enaki. Grejo od tega, da medvedje z udarci šap nasprotnika valjajo po tleh, a mu razen strgane obleke in nekoliko s kremplji načete kože, poleg seveda dobršne mere strahu, ne prizadenejo hujšega, pa do tega, da s kremplji z nasprotnika strgajo vso obleko, povrhu pa tako spraskajo, da na njem ne ostane niti za ped cele kože, ob pogostih hujših poškodbah mišic in kosti. Še hujše so posledice, če začne medved poleg udarjanja s šapami, napadenega popadati še z zobmi – torej gristi. Čeprav zelo redki, so znani napadi, katerih posledic ni

moglo odpraviti niti dolgotrajno zdravljenje v bolnišnici in tudi takšni, ko je žrtev poškodbam, zadanim med napadom, podlegla.

Vsega tega ne omenjamo zato, da bi širili med ljudmi strah pred medvedom, ampak zato, da bi jih opozorili, naj bodo po območjih, kjer lahko naletijo na medveda, previdni. Predvsem naj ga skušajo z glasno hojo in drugačnim hrupom oziroma zvoki čim bolj zgodaj in na daleč opozoriti na bližanje. Če pa do srečanja z medvedom že pride, naj bo povedano samo dodaten razlog za ustrezno mirno in preišljeno ravnanje. Ponovno poudarjamo, da medved človeka ne napade zaradi lakote, niti iz hudobije, ampak samo v stiski, ko se počuti skrajno ogroženega. Zato se ob srečanjih z medvedom ogibajmo vsega, kar bi ga utegnilo dodatno strašiti in v njem vzbujati občutek skrajne ogroženosti. Samo na ta način se bomo ognili nevarnosti napada. Ko pa medved že napade, potem ni več kaj storiti - ostane edino še upanje, da posledice napada po naključju ne bodo najhujše.

kaj se lahko zgodi, če nas ob srečanju z medvedom spremlja pes

Stoletja zasledovanja in preganjanja, v katerih so psi imeli vedno vidno in pomembno vlogo, so, kakor kaže, vcepila našim medvedom, če že ne strahu, pa vsaj velik odpor do psa. Medved se že pasjemu kadavru izogiba in ga jé samo, če res nima na voljo nič drugega. Posamezni medved, naj bo tega ali onega spola, bo vedno bežal pred psom, ki se zažene proti njemu in mu lajajoč sledi. Celo medvedka z dovolj odraslimi mladiči, ki materi lahko dovolj hitro sledijo, se pred sitnim pasjim razgrajačem najraje umakne. Najbrž ne zato, ker bi se neznatnega vsiljivca

tako zelo bala kot zato, ker se je v medvede v stoletjih preganjanja vtisnilo spoznanje, da psu običajno sledi najhujša nevarnost - čovek.

Ker medved ob pasjem laježu nagonsko pričakuje hujšo nevarnost, lahko pes - posebno, če ni dovolj oster in napadalen - spravi gospodarja v hude težave. Če medvedki negodni mladiči ne morejo dovolj hitro slediti, jih začne pred psom braniti. Rohneč se požene nad psa. Če se pes ustraši in z umikom poišče pomoči pri gospodarju, takorekoč privede razdraženo medvedko naravnost nadenj.

Nasprotno pa je pogumen in oster pes lahko gospodarju ob napadu medveda v veliko pomoč.

Dokler lastnosti svojega psa ob srečanjih z medvedom ne poznamo, ga je povesod, kjer obstoja verjetnost takega srečanja, najbolje imeti ob sebi na povodcu. Tudi pes na povodcu nas lahko s svojim vedenjem opozori na svežo medvedovo sled ali bližino medveda, ne da bi nas pri tem spravljal v nevarnost. Obenem pa oster in pogumen pes tudi na povodcu lahko s hitrim protinapadom zmede nenadni napad medveda in pomaga gospodarju iz najhujšega. Na kratko lahko zaključimo, da je pes ob gospodarju pri srečanjih z medvedom največkrat zaželen in koristen spremljevalec, medtem ko nenadzorovano tavajoči pes lahko gospodarja spravi v hudo nevarnost.

medvedi v bližini bivališč ljudi in naselij

Zadnjih nekaj let ljudje pogosteje kot prej opažajo medvede okrog zaselkov in naselij, ki ležijo blizu gozdov. Znani so primeri, ko je medved pri belem dnevu prišel celo med hiše in ni kazal strahu pred ljudmi. Razumljivo je, da takšna dogajanja večajo možnosti srečanj z medvedom in s tem seveda tudi možnost nastanka konfliktnih situacij. Zato tak pojav tudi ljudi, vajene bližine medvedov, vznemirja in sproža najrazličnejše govorce in domneve o njegovem vzroku.

Najpogosteje ljudje zaključijo, da se je številčnost medvedov v zadnjih letih močno povečala. Menijo, da je k temu povečanju poleg siceršnjega prirastka pripomogel še prihod medvedov iz Bosne in Hrvaške, od koder naj bi se umikali pred vojnimi dogajanja. Tega dokaj razširjenega iz čistih domnev izhajajočega mnenja pa dejanski v naravi ugotovljeni podatki ne potrjujejo.

Predvsem ne kažejo povečanja številčnosti sistematično dvakrat letno, na isti dan ob polni luni spomladi in jeseni na vseh mrhoviščih v Sloveniji opravljena štetja medvedov. Na njih že več zaporednih let naštejejo okrog 280 medvedov. Ker vsi medvedje ne pridejo na mrhovišča in ker nekatere po bližnjih mrhoviščih štejejo tudi po dvakrat, s takim štetjem sicer ni mogoče ugotoviti absolutnega števila medvedov, pač pa je s primerjavo rezultatov iz posameznih zaporednih let mogoče z veliko mero zanesljivosti zaključiti, ali številčnost narašča, upada ali ostaja približno enaka. Približno

enako število naštetih medvedov že nekaj zaporednih let torej kaže, da ostaja številčnost medvedov v Sloveniji, ob redno dovoljenem odstrelu okrog 40 medvedov na leto, že dolgo enaka vsaj v svojem osrednjem delu. Morebitni presežek prirastka pa se izseljuje predvsem v severozahodni smeri v alpski prostor.

Tudi sistematična opazovanja medvedov v gojitvenih loviščih Medved Kočevje in Jelen Snežnik, ki ga opravljajo poklicni lovski čuvaji, ne nakazujejo večanja številčnosti medvedov. Pripovedovanja lovcev članov lovskih družin, kako se po njihovih loviščih kar tare medvedov, je potrebno pripisati njihovi želji po povišanju letnega odstrela medvedov in ne povečani številčnosti te divjadi.

O tem, kako bistvenega povečanje številčnosti medvedov v Sloveniji ni mogoče pripisati izrednemu prilivu osebkov iz juga, govorijo podatki iz sosednjega Gorskega Kotarja na Hrvaškem, ki ga skupaj s površino na naši strani meje naseljuje enotna medvedja populacija, v katero spadajo tudi vsi naši medvedje. Iz Gorskega Kotarja, še posebej iz območja narodnega parka Risnjak poročajo, da je po uvedbi novega lovskega zakona in z njim predpisanega zakupnega sistema lovstva število medvedov zelo upadlo. Zakupniki lovišč namreč od upravnih oblasti na različne načine izsiljujejo številčno pretiran odstrel medvedov, da si s prodajo odstrela tujcem povrnejo večji del zakupnine. Če bi bilo kaj resnice v govoricah, kako so se medvedje umikali vojnim dogajanjem v Bosni in Liki, bi se to najprej moralo poznati v sosednjem Gorskem Kotarju, kjer ni bilo bojev, in šele zatem pri nas. Ravno tako nemogoče je, da bi številčnost medvedov na enem delu območja enotne populacije naraščala, na drugem pa upadala, saj vemo, kako medvedje potujejo po vsem tem prostoru. Torej se ne moremo motiti, če zaključimo, da povečanemu

opažanju medvedov okrog naselij ne more biti vzrok bistveno povečanje njihove številčnosti, temveč nekaj drugega. *Po vsej verjetnosti je eden razlogov pojava medvedov v bližini naselij slabšanje življenjskih možnosti medvedov v njihovih dosedanjih odmaknjenih naravnih habitatih.* Te možnosti po različnih okoliših slabšajo različni pritiski sodobne civilizacije na naravo, še zlasti povsod prisotno vnašanje nemira v njihovo nekdanj mirno življenjsko okolje. Če vemo, koliko novih gozdnih cest je bilo zgrajenih samo v zadnjih desetletjih in če si zamislimo, kakšno povečanje gozdarskih del so povzročile in predvsem kolikšne množice obiskovalcev od pohodnikov, kolesarjev, motoristov, gobarjev in kar je še takih so po njih vdrle tudi v najbolj odmaknjene in skrite gozdne okoliše, potem si ni težko predstavljati kakšen nemir so vnesle v še nedavno tihe gozdove.

Tesno s prvim je povezan drugi razlog za bližanje medvedov naseljenim krajem. Z vdorom ljudi v gozdove, ki ga širjenje motorizacije iz dneva v dan povečuje, *se namreč medvedje na bližino ljudi vse bolj privajajo.* Če je nekoč prihod človeka v medvedovo gozdno prebivališče pogosto zanj pomenil tudi življenjsko nevarnost, pa danes vse pogosteje srečuje prav v povsod po svojem življenjskem prostoru ljudi - izletnike, gobarje itd., ki ga prav nič ne ogrožajo. Ker se pred njimi nima več kam več umakniti, obenem pa je izredno inteligentna žival, ki velik del svojega vedenja izoblikuje na podlagi "osebnih" izkušenj, pogosta srečanja z ljudmi v medvedu postopno razgrajujejo v stoletjih pridobljeni strah pred človekom. Ko se medved privadi prisotnosti ljudi v njegovem gozdnem okolju, se ne boji približati njihovim bivališčem in naseljem.

Tretji razlog za približevanje medveda naseljem *so boljše možnosti prehranjevanja* v njihovi bližini. Okrog naselij so obdelane površine z vabljivimi rastlinami od detelj, ki jih medved zelo rad

pase, do koruze, ovsa in drugih žit, ki so zlasti, dokler so mlečna, prava poslastica za medveda - da o sadovnjakih z jeseni zorečim sadjem niti ne govorimo. Na takšne površine so medvedje sezonsko že od nekdaj radi zahajali, čeravno nekoč zlasti na tiste od naselij bolj oddaljene.

Četrty in morda najpomembnejši razlog za bližanje medveda naseljem pa je *neodgovorno odmetavanje užitnih odpadkov in neurejena smetišča okrog naselij.* Ravno najrazličnejše poslastice kot star kruh, nagnito sadje ali celo klavski ostanki od zakola domačih živali, ki jih tam vse leto lahko najde, torej tudi v času, ko je drugod malo hrane, odločilno prispevajo k temu, da medved tudi najbolj neposredno bližino človeškega bivališča ali celega naselja vključi v svoj življenjski prostor. Samo če enkrat ali dvakrat - zlasti v času pomanjkanja - naleti na slasten zalogaj, bo tudi takšen kraj začel redno obiskovati na svojih pohodih za iskanje hrane. Če pogosto dobiva dobrote za pod zob, prvi trije razlogi za njegovo bližanje naseljem niti niso potrebni. Vabljiva hrana ga bo pritegnila tudi od daleč iz mirnega okolja in tudi prirojeni strah pred človekom bo potisnil v ozadje, če mu bo to omogočilo priti do vabljivega zalogaja.

Da je mogoče medveda s hrano privabiti in "privezati" na določeno mesto, so lovci vedeli že dolgo pred časom, ko so pritiski civilizacije vdrli v medvedja gozdna bivališča. Zato so mu urejali mrhovišča. Prihodi medvedov, poleg rjavih tudi črnih in belih, iz nedotaknjenih divjin k človeškim bivališčem na odlagališča in smetišča pa so bili že dolgo znani predvsem iz Kanade in ZDA. Zlasti nevarno je, če začne v tamkajšnjih krajih k naseljem zahajati najbližji sorodnik našega rjavega medveda, a neprimerno napadalnejši grizli, ki so mu zato tudi dali znanstveno ime *Ursus arctos horribilis* ali strašni medved. Nič manj težav od grizlija pa ne prizadeva ljudem, ko se približa naseljem,

še predrznejši in vsiljivejši, predvsem pa neprimerno pogostejši črni medved ali baribal (*Ursus americanus*). Zato so tam povsod, kjer žive medvedi, tudi na podeželju uvedli kovinske smetnjake, ki jih medved ne more odpreti. Odlaganje smeti in odpadkov v take smetnjake je obvezno. Vsakomur, ki odmetava odpadke, še zlasti užitne, v prosto naravo, grozi visoka denarna kazen. Na ta način učinkovito preprečujejo bližanje medvedov naseljem in bivališčem ljudi.

O tem, kako je z odmetavanjem vseh vrst odpadkov in ostankov na našem podeželju tudi po območjih, kjer živijo medvedje, pa je bolje ne govoriti, kaj šele pisati. Vsak odvrže, kar ima odpadkov, tja, kjer mu je okrog naselja najprikladnejše. Ko potem ljudje opazijo blizu naselja medveda, pa modrujejo, koliko jih mora biti šele globje v gozdu, če hodijo že okrog hiš. Vsekakor pa bi za pojav medveda pri naselju dobili najbolj točen odgovor, če bi se pred zaključkom, da je to posledica preštevilčnosti teh zverin zaradi njihovega prihoda od bog si ga vedi kod, vprašali, kam odmetavajo užitne odpadke, vključno s klavskimi ostanki. Potem bi se lahko kvečjemu čudili, da jih medvedje še pogosteje ne obiskujejo in kako malo jih je, da jih ne vidijo okrog hiš še več. Kdor torej ob svojem bivališču in naselju ne želi medveda, naj ne odmetava po okolici ničesar užitnega! Če se bodo vsi držali tega načela, medveda okrog naselij in hiš zagotovo ne bodo videvali.

zaključek

Pri pisanju o medvedu in ravnanju ob srečanju z njim nas je vodila želja seznaniti čim več ljudi s tem pomembnim in dragocenim pripadnikom naše prvobitne narave. Iz nepoznavanja se namreč porajata nezaupanje in strah, ki jima vse prepogosto sledi sovražno ukrepanje in uničevanje ne samo drugih živih bitij v naravi, ampak tudi ljudi. Nasprotno pa resnično poznavanje krepi samozavest in odpravlja neutemeljeni strah, s tem pa ustvarja možnosti za strpno sožitje. Ta resnica se potrjuje tudi v zvezi z medvedom. V krajih, kjer ga iz lastnih izkušenj poznajo, se medveda manj bojijo in so do njegovega obstoja in ohranitve v naravi neprimerno strpnejši kot tam, kjer se je začel po dolgih desetletjih ali celo stoletjih ponovno pojavljati in ga ljudje še ne poznajo.

Podlaga za uspešno sožitje je lahko samo resnično poznavanje brez prikrivanja ali poudarjanj, naj bo dobrih ali slabih strani. Zato smo takšnega kakršnega je v resnici skušali prikazati tudi medveda. Ne kot dobrodušno in nikomur nevarno bitje, ki spominja na plišastega medvedka. A tudi ne kot krvoločno zver, ki si prizadeva človeku prizadeti škodo na imetju in zdravju ali celo življenju. Niti prvo niti drugo ni res. Pač pa je medved prvobitno živo bitje, kakršnega je izoblikovala narava za preživetje in opravljanje pomembne vloge v njenih življenjskih združbah. To prvobitno bitje s prirojenimi in od narave izoblikovanimi nagoni si prizadeva danes preživeti v zanj manj prijaznih okoliščinah tudi s pridobivanjem

življenjskih izkušenj in presoje, ki mu jo dopuščajo od narave dane lastnosti. Ker se po nagonih, možnostih pridobivanja izkušenj in presoje medved močno razlikuje od človeka, je sožitje z njim mogoče samo, če ga skušamo razumeti in ne soditi po lastnih merilih.

Če medved zaide iz svojega danes močno zoženega in od pritiskov civilizacije osiromašenega gozdnega življenjskega okolja na polje in v sadovnjak, še ni škodljivec. Tudi ni krvoločan, če se loti domačih živali brez varstva, še posebno, če zahajajo v njegov gozdno gorski življenjski prostor ali se v njem celo stalno zadržujejo. Ravna samo po naravnem nagonu, ki mu narekuje na najlažji način priti do čim več kar najboljše hrane. Tudi to, da včasih pobije toliko domačih živali, kolikor more, je čisto nagonsko ravnanje, ki mu narekuje oskrbeti si hrano na mrhovini tudi v prihodnjih dneh. Razlog, da pri tem lahko pride do naravnost nezaslišanih pokolov desetin in desetin domačih živali, ni v medvedovi krvoločnosti, pač pa v tem, ker so domače živali izgubile vse mehanizme, s katerimi se divje živali takšne usode uspešno ubranijo. Ker zaradi prirojenih sposobnosti obrambe masovni pokoli divjih živali običajno sploh niso možni, narava v medvedu in drugih zvereh tudi ni razvila nagona, ki bi mu preprečeval masovne pokole.

Zato pa je naloga mislečega človeka, da domače živali varuje in zavaruje pred medvedom in drugimi zvermi. Za ta namen ima danes, poleg že dolgo znanih in preizkušenih načinov zavarovanja polj in živali, še veliko modernih in zelo učinkovitih naprav in ukrepov. Vsekakor škoda, ki jo povzroči medveda na poljih in domačih živalih, danes v kulturni državi ne sme prav nikjer več biti razlog za kar počezno in splošno preganjanje medveda. To pa seveda ne pomeni, da ne bi smelo biti dovoljeno poseči

med medvede z odstrelom. Ustrezen odstrel z namenom usklajevanja populacije z možnostmi za njeno preživljanje v danem okolju je nujen in slej ko prej so nujni posegi s puško tudi v primerih medvedov, ki izgubijo ves strah pred človekom in zato postanejo potencialni vir nezaželenih konfliktov. Vsaka pretirana sentimentalnost je v takih primerih ohranitvi medveda v veliko škodo. Ne gre pozabiti, da vsak konflikt izzove med ljudmi tudi do medveda negativna razpoloženja. Če se konflikti stalno ponavljajo in kopičijo, lahko začne javno mnenje nasprotovati ohranitvi medveda. Ohranitev medveda kakor ostale narave pa ni odvisna samo od črk zakonov na papirju, temveč predvsem od pripravljenosti ali nasprotovanja ljudi.

Še najmanj razloga za preganjanje medveda je v domnevi, da ogroža zdravje in življenje človeka. Ne zato, ker so dejanski napadi medveda s hudimi posledicami za človeka v Sloveniji tako redki. Konec koncev ni dopustna ravnodušnost niti, če gre za uničenje enega samega človeškega življenja, naj bo zaradi smrti ali hudih trajnih posledic medvedovega napada. Pač pa zato, ker se je z nekaj previdnosti in zelo enostavno mogoče izogniti tudi tako redkim primerom napadov medveda za človeka. Do napada medveda pa ne bi smelo priti, če vsaj približno ravnamo tako kot je priporočeno v zapisu.

Živalski psihologi sicer štejejo medveda med najbolj nepredvidljive živalske vrste na svetu, res pa je tudi, da je medved živo bitje, ki ustrezno okoliščinam spreminja in prilagaja svoje ravnanje. Vsaj teoretično je zato mogoče naleteti na žival, ki ne bo pri srečanjih reagirala tako kot je to mogoče zaključiti na podlagi dosedanjih izkušenj. Praktično pa je verjetnost naleteti na takšno žival – če računamo na redkost srečanj – malone takorekoč izključena.

založilo

Ministrstvo za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano
Republike Slovenije

izdala

Gozdarska založba
pri Zvezi gozdarskih društev

besedilo

Anton Simonič

fotografije

Janez Konečnik

urednik

Jurij Beguš

oblikovanje

Marijan Močivnik

tisk

Tisk Žnidarič

naklada

5000 izvodov

Ljubljana 1998

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana
599,742.2(497.4)

SIMONIČ, Anton

Srečanja z medvedom / (besedilo Anton Simonič ;
fotografije Janez Konečnik). - Ljubljana : Ministrstvo za kmetijstvo
gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije, 1998

Avtor naveden v kolofonu

ISBN 961-90479-9-0

1. Gl. stv. nasl.

77481728

srečanja z medvedom,
ki so možna danes,
naj ostanejo možna
tudi v prihodnje